

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Referat e meditaziuns religiosas sur chanzuns vel materias della Philomela

Gaudenz, Otto

Samaden, 1899

Aggiunta

AGGIUNTA.

Alchünas chanzuns originalas

da

Martinus ex Martinus (bap)

ed

Joh. Martinus ex Martinis (figl).

1.

Canzun davart da Libertat da nossas 3 Ligias s'canta sco Psalms: 100. 134. Lobvasser, Et sco Psal. 128. in melodia velgia, etc. sco l'A. B. C. d'aur item sco la Canzun dal Torstensohn etc.

(I. Ed. pg. 212.)

1. A Tots pagiais & natiuns
Parta Deis oura da seis duns,
Mo 'l principal ais cur Deis dà
Ilg seis soinch plæd cun LIBERTAT.
2. Aur & argent ais ün thesaur,
Honuors dal muond ilg muond stem' aut,
Mo tot à quai sgür in vardat
Trapassa loensch la LIBERTAT.
3. Utschels, limargias zainz' inolet
In spelms, deserts chi faun lur lett,
Haun qua dalet canten dadaut,
Chi poun güdair la LIBERTAT.

4. Fœ, spad' haun indürâ, plü mal,
Ilg Niderland & Portugal,
Haun miss lur vit' & saung à quâ
Per congüstar la LIBERTAT.
5. T'algord' impâ dal temp passâ,
Co Deis la terr' ha chiastiâ
Cun spad' è fœ statt grittantâ
Ch'l'ha tut la nossa LIBERTAT.
6. In greiv' angoscha stat redüt
Tot noss págiais qua stat deschrüt
Quai tot ha fatt ilg noss puchiâ
Chia Deis ha tut la LIBERTAT.
7. Vuo Iüdischs stuveivat jürar
Statuts dad' eisters Fürsts salvar
Deis ha manâ, ilg fatt müdâ
Subjection in LIBERTAT.
8. Volva teis œlgs in Oriaint,
Da mez di, nott, Et Occidaint,
Non ais sco nuo pœvel chi há
Tant pretiusa LIBERTAT.
9. Quant saung hvai spons vuo Pardavants
Per sa spendrar oursuot tyrans
Cun pauc danær ha Deis güdâ
Ch'nuo hvain cumprâ la LIBERTAT.
10. Ilg plæd da Deis nett vain prædgiâ
Seis Sacramaints administrâ
Quai poust güdair our d'tema quâ
Quai fa la noebla LIBERTAT.
11. Tü poust semnar, tschuncar, manar,
Far tias lavuors la pro cantar,

Pouist dir l'ais mieu, quai Dieu am' dâ
Quai fa la noëbla LIBERTAT.

12. Schi canta laud à quell noss Deis
Ch'ell ha udi'ls suspürs dals seis
Ch'l ha nossa terr' incurunâ,
Cun usche noëbla LIBERTAT.

13. Mo' sch'ella dess pro nuo restar
Ledschas cun Deis sa sto drizar
Jüdischs eir jüsts stoun gnir tschantats
Quai vol la drete LIBERTAT.

14. Quells ston ils mals fick chiasiar
Ils buns our d'griffilas lur spendrar
Chia viver s'poss' in honestat
Quai ais la drete LIBERTAT.

15. Vuo Jüdischs davri sü voss oelgs,
Guardâ sün quell chi zez' in cêl
Temai à quell, sul quell hondrà
Ilg qual da spad' & LIBERTAT.

16. Manteng' ô Deis tot quaist pagiais
Ilg pœvel nett chi chia l'aint ais
Manteng' Superiuritat
Et nossa noëbla LIBERTAT.

2.

Canzun davart ilg nüz da bunas Ledschas.

(I. Ed. pg. 213.)

1. DEIS havda gent à quae
Ingio jüsts Tschantamaints,
Vegnen fats & salvadse,
Da Jüdischs jüsts à l'aint.

2. Un Pagiâis zainza ledschas
Non po restar in pê
Ell sto dar aint dindette
Va tot da mal in pê.

3. Las ledschas sun ils cerchials,
Chia'l vaschê vain ligiâ
Scha quellas vegnen persas,
Ais ell bain baut Igivrà.

4. Las ledschas sun ils mürse,
Ch'incræsan la citat
Schi vivan ais 'la sgüra
Schi nun, ais perantâ.

5. Las ledschas eir sun l'orma
Da tot l'intêr pagiais
Schi non vivan, ilg corpe
Tot in ruvina ais.

6. Usche ha Deis redschüe
Seis pœvel Israel
Cun ledschas drizâ süe
Eir Jacob seis noveli.

7. Quella Lgüm da Deis datte
Eir als Pagiâuns zuond orbs
Ch'haun ledschas ordinae
Per chi non dvainta tort.

8. Per quai vegn' ells ludatse
Ch'ells haun cun tschantamaints
La terra consalvæ
Da tots fadivs ardaints.

9. In il cudesch per scritte
Chiattas tü ledschas clær

Co tü t'desses da dittse
Et fatts ta parchürrar.

10. Sch'tü quellas vainst salvare
Tot, juven, grand, Et velg
Superiur Mastrale,
Schi vainst tras grati' in cêl.

3.

Epitaphium.

(I. Ed. pg. 215.)

SEAS tü ludâ ô Deis,
Ch'eug nha lgivrâ d'güstrar
Tü m'hast clamâ pro 'ls teis
Eug m' poss huoss' allegrar.
Algreti' ha l'orma mia
Meis corp vain ad alvar
Quaista Baselgia tia
Deis voelgias conservar!

4.

Una outra Canzun da nozas in surscritta melodia.

(I. Ed. pg. 193.)

1. L'auton cun sias fairas la lgieut sü movainta
Chi s'euorra via nan 'chis' barat' & s'merchiainta
Chi cumpra, chi venda, baratta per bluott
Chi spetta ch'ell perda tal votas eir tot.

2. 'L præschaint noss Sr. spus vuliand ir à faire
Sün seis avantaick ês movü sün la faire
Per ir à surgnir ün custavel thesaur,
Chi vala plü bler co l'argent & ilg aur.

3. Mo d'cumpra per pretsch el surgnir non pudeiva'l
Ad auters cuvir & laschar non vuleiva'l
Per quai ha'l miss maun à saldar ün baratt,
(ün quai buna faira sco'l vleiva fuo fatt.

4. Sch'ell ha vulgü hvair à seis gust üna spusa
Zuond bella, zuond casta, rich' & virtuusa,
Schi ha'l stuvü dar quai chi 'leir' il plü chiar
Sai svesc & brick auter sch'la vlgü barattar.

5. Schi vlain nuo dal Segner qui blera ventüra
Da cor giavüschar & chia'l Segner perchüra
Quaist pær ch'ell insembel ha qui compagnia
Als detta Dieu blera ventür' & sandat.

6. Fa'ls löench à qui viver ô Segner sur terra,
Tot mal da lur stadi da löensch davent schguera
Uffants davo Maisa baut voelgias tschantar,
(Chi sean sco mansinas d'ün grass olivær,

7. Concordi' & tot boen als conceda tü Segner
Discordi' & svantüra da löensch voelgias tegner
Ah voelgias lur stadi tot bain prosperar,
Als voelgias tot mal da port'oura chiatschar.

5.

*Canzun da Nozas davart üna virtuusa mulger, tuta
our da Prov. 31, vers 10 etc.*

(I. Ed. pg. 195, libra traducziun.)

1. Una luvna scort' è prusa
Löensch trapass' argent & aur
Chi survain 'na tala Spusa
Quell survain ün grand thesaur
Seis Marit fal' allegrà
Et ell tegnia quell' amà.

2. Quell es sco na nav chi porta,
Nan d'sur mar argent & aur,
Et clinœets chi bler importan
A s' raspar ün grand thesaur
Chia'l Marit seis s'tegnia bun
D'tanta benedictiun.

3. Salomon cun sia sapientia
Tal mugler va descrivand
Ch'ella dovra deligenza
Cun seis mauns eir lavurand
Chia seis hom s'allegra d'quai
Er la port' amur & fai.

4. La governa sia bragiada
Teng' als povers eir güdà
Al Marit chi l'ha spusada
Bella tschèra quella fa,
Seis Marit usche legrand
Ch'ell la stov' amar intant.

5. Seis infants la revereschan,
Seis Marit la teng' hondrâ
La creschaint' & ingrandescha,
Grand' honor & facultat
Seis Marit teng' furlevgia
Et ell quella teng' amâ.

6. Sco'l Solai zuond clær splendura,
Aint in l'aut seis firmamaint
Sche 'na tal Mulger da oura
Sias virtüts cun legramaint
Dal Marit chi l'am indret
Et da quell ha grand dalet.

7. Usche ha na tala Spusa
Noss Sr. Spus furgni'n la Lai
Bella, scorta, cast' & prusa
Cun orar devot & d'fai
Et per quai tegnia'l l'amâ
Grand' honor eir ell' al fâ.

8. Mo schi'ls giavüschain nus quia
Pasch, ventür & uniun
Da noss Deis per gratia sia
Tota benedictiun
Qui chi possen löench s'amar
E la fin in Cel rivar!

6.

Contrat d'üna Lai, in la melodia dal Cronvel & Raig
d'Engelland, oder Quant löench ô crastian &c. fol. 148.

(I. Ed. pg. 189)

'L Iuven.

*O Iuena chiar' am voelgias audientia dar
Meis cor co'l sea vers tai schi t'voelg eug palantar
Resposta voelgias gent cun bun' amur am' dar.*

LA IUVNA.

O Iuven tias tschantschas per tai poust salvar
Che t'hagias'n il cor quai nu'm'da bler da far
Tadlar & sguondar fâ suvent inrüglar.

*Usche sulvadi tü non seas cun ün ami
Chi cun amur via tai ais fick inchiaturî
Per gnir in pietat cun tai in Lai uni*

L'amur chia tü m'portas non po qui bastar
Cun mai chi s'daletta da s'vlair maridar
Pro meis Padernurs eir am' stova cerchiar.

*Quai vol eir Deis havair & sun per exequir
Scha lhura cura ch'eug pudess als agurbir
Eir tü cun vair' amur am' vlesses eir seguir*

T'impaiassa pür bain che tü vegnias à far
Eug rab zuond pauca cun mai gniss à mnar
Chia forza t'pudesses eir baut inrüglar.

*Per raba tant via tai non sun inamurá
Tia pietat ilg plü meis cor ha incliná
Ch'eug spranza nhá chia Deis ans tegnia prosperá*

Schi cerchia sco tuocca pro Deis noss Segnur
Ch'ell tocca ils cors eir da meis Padernurs
E'l meis à t'pudair seguondar cun amur.

*Eug nha tras dun da Deis teis Padernurs curbi
Dim' huossa sch' tü m' vost tor per, il teis chiar marit
Eug spett da tai resposta cleramaing da Schi.*

Pro ells scha tü m' hast agurbid' in la Lai
Schi che chia quells haun impromiss davart mai
Quai sea cun meis schi confirmâ via da tai.

*Schi seas tü mia in nom dal Segner ch'há maná
Chia nuo ns havain in pietat acompagnia
Deis voelg' ilg stadi noss tgnair saimper prosperá*

Quai sea pür devot da noss Deis da ruar,
Quell sea da bun cor da temair & hondrar,
Schi vain ell ventür' & tot bain à ns dunar.

*O Deis ó Bap da cêl schi voelgias benedir
Fa tü ch' nuo aman tai, possen da tai gurbir,
Tot boen & sü'l davo in cêl pro tai sü gnir.*

DEIS.

Mia gratia non vain ad ingün à mancar
Chi pür à mai serv' à m'temair & m'hondrar
Et stanguel non vain d'inagüd à m'clamar.

7.

*Rains da sepultura supra la beata mort da meis
chiar Bap Martino ex Martinis f. m.*

I.

AIS huoss' adaquella Ch'eug stov la novella
Havoir ô chiar Bap
Ch'vuo'ns tirat qui via, Non tuornat plü quia
'Ns bandunat da fatt,
La vossa bragiada Usche conturbada
Mulger & uffants
La vossa raspada Usche contentada
Da lur Serviaint?
Ah che magunia' Ngio desna tor via
Ens scroscha noss cors
Chia vo ns bandunaivat Sulets ans laschaivat,
In tanta dolor,
Mo vossa nomnanza Vtruo & in chianzia
Pudain nuo udir
O sorta beata! Per tot celebrada
Da chi chi sâ dir
La vaira doctrina Havaivat adüna
Cun zel amussâ
Doctrina perversa Et vita straversa
Hvai scharf strufiâ

Las malas üsanzas Cun zel & pussanza
Havai reformâ
Dispitas & guerras, Havaivat eir bleras
Reconciliâ
In crusch & contradi La vossa raspada,
Havai confortâ
'Na vit' exemplara D'virtüts singulares
Havai demanâ,
O Bap dallettaivel, Voss Nom allegraivel
Vain löench à restar,
Schi chi chi manzuna La vossa persuna
Ans fá allegrar,
Qui non sa suspüra Per vossa ventüra
Chi staiv' huossa bain
Mo d'nossa miseria Chi stain in la buergia,
Cordoeli ans vain
O pür chia nuo fuossen In cêl pro vuo huossa
Cun vuo à cantar!
Vuo hvai la vitorgia; Vuo eschet in gloria
Mo nuo in cridar
Il Segner ans maina Cun gratia sia plaina
In cêl in ilg aut
Chia da compagnia Zuond zainza fadia
Cun vuo'l dettan laud!

II.

1. Scha cordial' amur
Da mia Baselgia qui
Hvess mai ilg lur Pastur
D'la mort spendrar pudü
Schi non hvess mai la mort
Cun larmas & da sort
Adura sepuli

2. Eug fuoss ilg lur Pastur
Ells nuorsas mias amuo
Eug h vess dad' ells honur
Et bler' amur la pro
Mo Deis m'ha vlgü havair
Dad' ells sparti pelvair
Els vegnen baut davo,

3. Intant ch'eug nhâ vivü
Pro ells am' haun amâ
Che ch'ells am' haun pudü
Servir, non haun spargniâ
Dieu ls voelgia bain pagiar
Da mal & læd ustar
Dieu ls voelg' in cèl manar

4. Eug huossa qui ls bandun
Schabain eug ls eira chiar .
E vain ilg Segner bun
Quells eir à confortar,
In cèl po l'orma mia
Intant cun harmonia
Cu'ls Anguels strasunar

5. Intant ô vuo chi m'hvai
Cun larmas compagniâ
Cun cret' & ovras d'fai
Pro temp indret s'pinâ
Ch'vuo posset eir rivar
Cun mai à s'allegrar
In tot æternitat!

*Johannes Martinus Filialis amoris
ergo moerens posuit.*

